

BAB V

KACINDEKAN, SARAN, JEUNG RÉKOMÉNDASI

Dina ieu bab dipedar ngeunaan (1) kacindekan, (2) saran, jeung rékoméndasi tina hasil panalungtikan Kumpulan Puisi *Puisi Sunda Selepas Perang Dunia Kedua*. Anapon dadaranana bisa katitén dina pedaran di handap.

5.1 Kacindekan

5.1.1 Sajak-sajak anu aya dina buku kumpulan puisi *Puisi Sunda Selepas Perang Dunia Kedua* nu luyu pikeun dijadikeun alternatif bahan ajar sastra Sunda.

Ieu panalungtikan téh miboga kasang tukang pikeun maluruh sajak-sajak anu luyu pikeun dijadikeun alternatif bahan ajar Bahasa Sunda di SD/MI, SMP/MTs., jeung SMA/SMK/MA. Nurutkeun hasil pembahasaan analisis bab IV kapanggih kacindekan awal yén tina 387 sajak ti 48 pangarang. Kapanggih 48 sajak anu asup kana kritéria syarat sajak anu bisa dijadikeun bahan ajar. Anapon 48 sajak anu dimaksud nya éta: (1) *Jalan ka Lémbang* (Abdullah Mustappa) (2) *Hymne Kamerdékaan* (Agus Sur) (3) *Aki jeung Balon* (Ami Raksanagara) (4) *Lebaran* (Ano Karsana) (5) *Lamun aya Nu* (Apip Mustopa) (6) *Bandung* (A.Pk.) (7) *Tampomas* (Apung S.W.) (8) *Hujan* (Ayatrohaedi) (9) *Katumbiri* (Ajip Rosidi) (10) *Kujang* (Cucu Siti Nurjanah) (11) *Lebur* (Dedy Windyagiri) (12) *Cikal* (Dindin Abdul Kadir) (13) *Pahlawan di Luhur Pasir* (Dodong Jiwapraja) (14) *Nu Ngagolér Sisi Jalan* (Eddy D. Iskandar) (15) *Iman jeung Cinta* (Edi Tarmidi) (16) *Di Hiji Vila* (E. Tatang Sumarsono) (17) *Paturay* (Enka R.) (18) *Nu Ngalingling Peuting* (Eri Wisnu Asuhan) (19) *Kuring, Raja* (Eson Sumardi) (20) *Béja ti Cikapundung* (Godi Suwarna) (21) *Kiwari* (Hasan Wahyu Atmakusumah) (22) *Pahlawan Bangsa* (Ine Kancanawungu) (23) *Seuneu Bandung* (Karna Yudibrata) (24) *Krisis* (Kis WS.) (25) *Puisi Urang Sisi* (Kusnadi Kartawijaya) (26) *Haleuang Senang* (Laksana Merdeka) (27) *Ngagenyas Cimata Bakti* (Ma'mur

Danasasmita) (28) *Pragmén* (Min Resmana) (29) *Cikajang* (Nana Darmana) (30) *Gupay Lembur* (Nano S.) (31) *Cadaspangeran* (Nano H.R.) (32) *Nu Rarémpo* (Oji Setiaji A.R.) (33) *Nu teu Usum-Usuman* (M. Sas. Karana) (34) *Taraté Bodas jeung Dahlia Beureum* (Rusman Sutiasumarga) (35) *Ngeueung* (Rustandi) (36) *RSUP Ranca-badak* (Saini K.M.) (37) *Paturay* (Sayudi) (38) *Pélor* (Sunarya Pk.) (39) *Jalan Netek ka Puncak* (Surahman R.M.) (40) *Manusa* (Unus Sur.) (41) *Pajaratan* (Usep Romli) (42) *Pangéran Kornél* (Wahyu Wibisana) (43) *Teu Kudu Dipeurih Pati* (Winarya Artadinata) (44) *Saméméh Saré* (Yayat Hendayana) (45) *Angklung Mini tina Pérak* (Yoseph Iskandar) (46) *Geus Ligar Kembang Geus Ligar* (Yous Hamdan) (47) *Gegerkalong* (Yus Rusyana) (48) *Dina Karéta Api Peuting* (Yusuf Aniesmaja).

5.1.2 Unsur Struktur Sajak jeung Unsur Pangwangun Sajak anu Aya dina Buku Kumpulan puisi *Puisi Sunda Selepas Perang Dunia Kedua*.

Hasil anu dihasilkeun dina rumusan masalah anu kahiji téh can bisa nyindekeun sajak nu mana waé anu luyu pikeun siswa SD/MI, SMP/MTs. jeung SMA/SMK/MA. Ku kituna butuh tiori séjén pikeun ngulik ieu pasualan sangkan meunangkeun hasil anu dimaksud. Tiori anu dimaksud nya éta tiori unsur struktur sajak nurutkeun I.A. Richard jeung unsur pangwangun sajak nurutkeun Alton C. Morris. Ku ayana panalungtikan unsur struktur jeung unsur pangwangun bisa katitén sajak mana waé anu luyu pikeun siswa SD/MI, SMP/MTs. jeung SMA/SMK/MA sabab jejer, diksi, jeung eusi tina hiji sajak téh bisa nangtukeun gradasi tingkatan sakola. Hasil anu dimeunangkeun sabadana panalungtikan unsur struktur jeung unsur pangwangun téh nya éta tina 48 sajak ieu téh kapanggih 10 sajak pikeun siswa SD/MI, 19 sajak pikeun siswa SMP/MTs. jeung 19 Sajak pikeun siswa SMA/SMK/MA. Runtuyanna saperti ieu di handap:

a. Sajak pikeun Siswa SD/MI

Sajak nu luyu pikeun siswa SD/MI ngawengku:

- 1) *Aki jeung Balon* (Ami Raksanagara)
- 2) *Bandung* (A.Pk.)
- 3) *Kujang* (Cucu Siti Nurjanah)
- 4) *Cikal* (Dindin Abdul Kadir)
- 5) *Nu Ngalingling Peuting* (Eri Wisnu Asuhan)
- 6) *Cikajang* (Nana Darmana)
- 7) *Nu teu Usum-Usuman* (M. Sas. Karana)
- 8) *RSUP Ranca badak* (Saini K.M.)
- 9) *Pajaratan* (Usep Romli)
- 10) *Angklung Mini tina Pérak* (Yoseph Iskandar)

b. Sajak pikeun Siswa SMP/MTs.

Sajak nu luyu pikeun siswa SMP/MTs. ngawengku:

- 1) *Jalan ka Lémbang* (Abdullah Mustappa)
- 2) *Hymne Kamerdékaan* (Agus Sur)
- 3) *Lebaran* (Ano Karsana)
- 4) *Pahlawan di Luhur Pasir* (Dodong Jiwapraja)
- 5) *Nu Ngagolér Sisi Jalan* (Eddy D. Iskandar)
- 6) *Iman jeung Cinta* (Edi Tarmidi)
- 7) *Kiwari* (Hasan Wahyu Atmakusumah)
- 8) *Pahlawan Bangsa* (Ine Kancanawungu)
- 9) *Puisi Urang Sisi* (Kusnadi Kartawijaya)
- 10) *Haleuang Senang* (Laksana Merdeka)
- 11) *Gupay Lembur* (Nano S.)
- 12) *Cadaspangeran* (Nano H.R.)
- 13) *Pélor* (Sunarya Pk.)
- 14) *Jalan Netek ka Puncak* (Surahman R.M.)
- 15) *Manusa* (Unus Sur.)

Dewi Kaniawati, 2021

KUMPULAN PUISI PUISI SUNDA SELEPAS PERANG DUNIA KEDUA HASIL PANALUNGTIKAN IYO MUYONO, SPK. PIKEUN ALTERNATIF BAHAN AJAR SASTRA SUNDA

Universitas Pendidikan Indonesia_repository.upi.edu_perpustakaan.upi.edu

- 16) *Pangéran Kornél* (Wahyu Wibisana)
- 17) *Saméméh Saré* (Yayat Hendayana)
- 18) *Gegerkalong* (Yus Rusyana)
- 19) *Dina Karéta Api Peuting* (Yusuf Aniesmaja)

c. Sajak pikeun Siswa SMA/SMK/MA

Sajak nu luyu pikeun siswa SMA/SMK/MA ngawengku:

- 1) *Lamun aya Nu* (Apip Musto)
- 2) *Tampomas* (Apung S.W.)
- 3) *Hujan* (Ayatrohaedi)
- 4) *Katumbiri* (Ajip Rosidi)
- 5) *Lebur* (Dedy Windyagiri)
- 6) *Paturay* (Enka R.)
- 7) *Di Hiji Vila* (E. Tatang Sumarsono)
- 8) *Kuring, Raja* (Eson Sumardi)
- 9) *Béja ti Cikapundung* (Godi Suwarna)
- 10) *Seuneu Bandung* (Karna Yudibrata)
- 11) *Krisis* (Kis WS.)
- 12) *Ngagenyas Cimata Bakti* (Ma'mur Danasasmita)
- 13) *Pragmén* (Min Resmana)
- 14) *Nu Rarémpo* (Oji Setiaji A.R.)
- 15) *Taraté Bodas jeung Dahlia Beureum* (Rusman Sutiasumarga)
- 16) *Ngeueung* (Rustandi)
- 17) *Paturay* (Sayudi)
- 18) *Teu Kudu Dipeurih Pati* (Winarya Artadinata)
- 19) *Geus Ligar Kembang Geus Ligar* (Yous Hamdan)

Dewi Kaniawati, 2021

KUMPULAN PUISI PUISI SUNDA SELEPAS PERANG DUNIA KEDUA HASIL PANALUNGTIKAN IYO MULYONO, SPK. PIKEUN ALTERNATIF BAHAN AJAR SASTRA SUNDA

Universitas Pendidikan Indonesia_repository.upi.edu_perpustakaan.upi.edu

5.1.3 Kacindekan Ahir dina Nangtukeun Sajak anu Luyu pikeun SD/MI, SMP/MTs. jeung SMA/SMK/MA sanggeus 48 Sajak dianalisis dumasar kana unsur struktur, unsur pangwangun sajak, jeung hasil uji coba wawakil siswa unggal jenjang atikan.

Sabadana kapanggih sajak mana waé anu luyu pikeun SD/MI, SMP/MTs. jeung SMA/SMK/MA ieu panalungtikan can bisa nyindekeun kasimpulan ahir alatan butuh uji coba pikeun nguatkeun hasil ahir ieu panalungtikan. Saréngséna ieu panalungtikan diuji coba ka salah saurang wawakil siswa diunggal jenjang kapanggih kacindekan ahir yén aya 6 sajak anu luyu pikeun siswa SD/MI, 13 sajak anu luyu pikeun siswa SMP/MTs. jeung 15 sajak nu luyu pikeun siswa SMA/SMK/MA. Pertélaanna kaunggel saperti ieu di handap.

a. Sajak pikeun Siswa SD/MI

Sajak nu luyu pikeun siswa SD/MI ngawengku:

- 1) *Aki jeung Balon* (Ami Raksanagara)
- 2) *Kujang* (Cucu Siti Nurjanah)
- 3) *Nu Ngalingling Peuting* (Eri Wisnu Asuhan)
- 4) *Nu teu Usum-Usuman* (M. Sas. Karana)
- 5) *Pajaratan* (Usep Romli)
- 6) *Angklung Mini tina Pérak* (Yoseph Iskandar)

b. Sajak pikeun Siswa SMP/MTs.

Sajak nu luyu pikeun siswa SMP/MTs. ngawengku:

- 1) *Hymne Kamerdékaan* (Agus Sur)
- 2) *Lebaran* (Ano Karsana)
- 3) *Nu Ngagolér Sisi Jalan* (Eddy D. Iskandar)
- 4) *Iman jeung Cinta* (Edi Tarmidi)
- 5) *Pahlawan Bangsa* (Ine Kancanawungu)
- 6) *Puisi Urang Sisi* (Kusnadi Kartawijaya)

- 7) *Haleuang Senang* (Laksana Merdeka)
- 8) *Gupay Lembur* (Nano S.)
- 9) *Manusa* (Unus Sur.)
- 10) *Pangéran Kornél* (Wahyu Wibisana)
- 11) *Saméméh Saré* (Yayat Hendayana)
- 12) *Gegerkalong* (Yus Rusyana)
- 13) *Dina Karéta Api Peuting* (Yusuf Aniesmaja)

c. Sajak pikeun Siswa SMA/SMK/MA

Sajak nu luyu pikeun siswa SMA/SMK/MA ngawengku:

- 1) *Lamun aya Nu* (Apip Musto)
- 2) *Tampomas* (Apung S.W.)
- 3) *Hujan* (Ayatrohaedi)
- 4) *Lebur* (Dedy Windyagiri)
- 5) *Paturay* (Enka R.)
- 6) *Béja ti Cikapundung* (Godi Suwarna)
- 7) *Krisis* (Kis WS.)
- 8) *Ngagenyas Cimata Bakti* (Ma'mur Danasasmita)
- 9) *Pragmén* (Min Resmana)
- 10) *Nu Rarémpo* (Oji Setiaji A.R.)
- 11) *Taraté Bodas jeung Dahlia Beureum* (Rusman Sutiasumarga)
- 12) *Ngeueung* (Rustandi)
- 13) *Paturay* (Sayudi)
- 14) *Teu Kudu Dipeurih Pati* (Winarya Artadinata)
- 15) *Geus Ligar Kembang Geus Ligar* (Yous Hamdan)

5.2 Saran jeung Rékoméndasi

Dumasar kana hasil panalungtikan kapanggih rupa-rupa wanda sajak anu variatif, ku kituna panalungtik miharep ieu hasil ahir téh bisa dijadikeun salah sahiji alternatif bahan ajar sajak pikeun siswa SD/MI, SMP/MTs. jeung SMA/SMK/MA sangkan bahan ajar sajak diunggal jenjang atikan téh variatif, teu éta deui éta deui. Lian ti éta panalungtik miharep sajak-sajak pinilih ieu téh gedé mangpaatna pikeun balaréa ku cara ngajadikeun sajak-sajak pinilih salaku bahan bacaan boh keur siswa, guru, jeung masarakat lianna. Pamungkas, alatan ieu panalungtikan téh masih kénéh katitén basajan, ku kituna panalungtik miharep supaya panalungtikan kaharepna sing leuwih jembar deui.